

Objekt 1, Järvafältet, Enköpingsvägen

Läge

Objektet ligger invid kommungränsen mot Järfälla strax norr om Enköpingsvägen. I söder gränsar det mot öppna fält som sträcker sig bort till Enköpingsvägen 100 m bort. I norr ansluter det till skogsparti. På grund av vägen är området relativt bullerstört. En trevlig grusad gångväg leder dock förbi objektet genom skog och gräsmark.

Lite om naturens karaktär

Objektet ligger på en höjd som sluttar svagt ned mot Enköpingsvägen. På grund av läget högt upp i backen är marken torr. I området finns också hällar i dagen och sten där omgivande mark har tunna jordlager. Det finns mycket gles och torr gräsmark i objektet. Skogsbrynet är blandat. Äldre krokqvuxna träd, yngre sly och bärbuskar bidrar till variation i området. Skogsbrynet har varma soliga söderlägen. Västra delen av objektet är trots vägen trevlig att vistas i. Området närmast den grusade gångstigen fungerar som trevlig plats att stanna till vid för förbipasserande på grund av sitt öppna läge och den lågvuxna torra gräsmarken med sina hällar och stenar.

Skötsel idag

Objektet har ingen skötsel idag utan är öppet på grund av att det växer långsamt i den torra marken.

Speciella växter

I området växer bestånd av korskovall, som är med i den nationella rödlistan över växter, klassad som missgynnad (NT). Arten har uppenbarligen gått tillbaka starkt i objektet sedan området sist inventerades år 2000. Då kunde inte mindre än 169 plantor räknas över 100 m² kring den fasta mätpunkten. Vid denna omgångs räkning fanns endast 9 plantor i samma cirkelyta. Växten är ettårig och varierar därför från år till år, men den mycket kraftiga nedgången tyder på att arten gått tillbaka mycket på lokalen. Ytterligare små bestånd korskovall finns utanför cirkeln, så det totala antalet plantor i objektet är därför fler än 9, men även dessa bestånd bör ha minskat mycket sedan sist.

Sedan förra inventeringen har också den enda kvarvarande plantan av backsippa dött ut. Den kunde inte återfinnas, vilket är synd eftersom detta var den ena av två kända lokaler i kommunen. Den andra växtlokalen ligger i Objekt 2, Granby gård.

En annan exklusiv art som ej återfanns är den lilla fina harmyntan, som år 2000 växte bland stenskravel i bar jord. Idag har denna växtplats täckts av mossor och många av stenarna likaså.

Glädjande är dock att solvända återupptäcktes. År 2000 eftersöktes denna förgäves i det skogsbryn där den hade setts sist. Men sommaren 2006 hittades fyra blommande solvändor precis i detta bryn (Rikets Nät: 6588709, 1617970)

Gräsmarkens karaktär

Floran är fortfarande mycket fin och varierad med rikligt förekommande torkmarksarter som backlöver, tjärblomster, brudbröd, jungfrulin och mandelblomma m.fl. Men nästan bara i objektets östra del, där den grusade stigen passerar förbi området. Denna del var för sex år sedan starkt sliten av tramp och ganska enförmig. Den har nu vuxit till sig, med ett mycket varierat och rikblommigt växttäckande som resultat.

Den västra delen var varierad och fin år 2000, men har tyvärr gått ut sig och tappat mycket av sin blomsterprakt idag. Det är i denna västra del som korskovallen och objektets mätpunkt finns.

Vart är växtsamhället på väg?

Vid mätpunkten går det att konstatera att ängskavle, gulvial, skogsklöver och rödsvingel har ökat tydligt i täckningsgrad medan flera arter har försvunnit eller minskat. Växttäcket har blivit glesare (mindre sammanlagd täckningsgrad). Samtidigt har det blivit mer artfattigt. Det beror på att förna ansamlats. Förnalagret, fjolårets vissnade växtdelar, hindrar nya plantor från att gro. Frön kräver oftast bar mark och gynnsamma förhållanden för sin groningen. Mossor trivs ofta bra med förnan och breder ut sig mellan växterna vilket försvårar ytterligare för fröna.

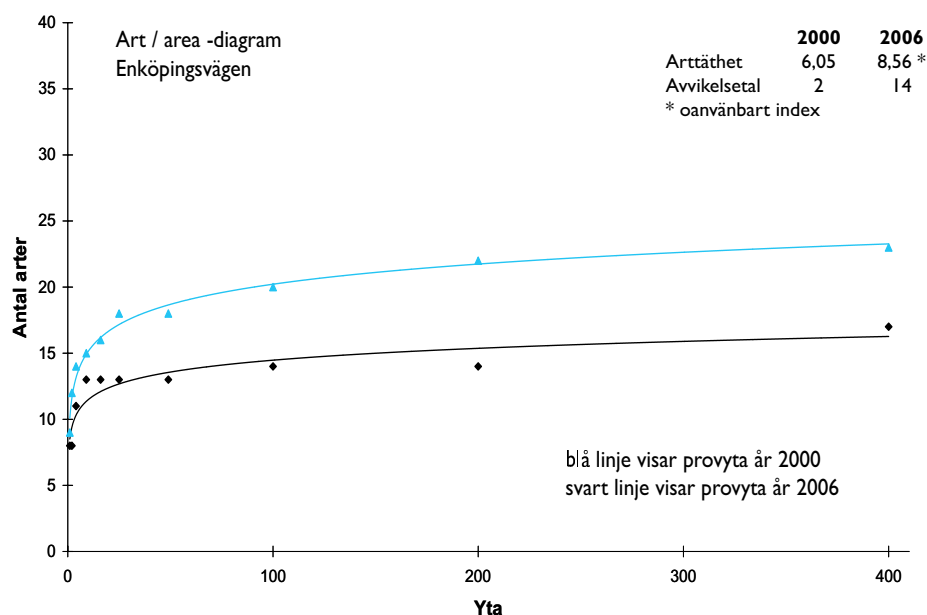
Flera av de försvunna växtarterna är vanliga arter, men tappet visar ändå tydligt att fröetableringsytor i gräsmarken är en bristvara. Detta är ett dåligt tecken eftersom en viss omsättning bland växterna behövs för att hålla mångfalden i ängsmarken vid liv. Att fröetableringsytor saknas är troligen en av de möjliga orsakerna till korskovallens tillbakagång. Den kräver att fröna hittar någonstans att gro varje år eftersom den har en ny generation varje växtsäsong. Fröetableringsytor är också långsiktigt viktiga för långlivade perenna arter. Mycket av den tillbakagång som har skett bland dessa kan säkert förklaras av denna brist.

I området fanns också talrika halvmeterhöga myrstackar ”jordtuvor”, där ettåriga växter som backtrav och backskärvfro år 2000 frodades på toppen. Dessa var nu övervuxna med gräs och övergivna av myrorna. Många växter har frön med inbyggd myrmat för att kunna spridas med myror, bl.a. objektets korskovall.

Vegetationsfri och lite lätt eroderad jord, som är så viktigt för ettåriga torkmarksväxter är ovanligt i objektet nu. Det är troligen orsak till att varken åker-back eller vårförgätmigej kunde återfinnas. Detsamma gäller harmyntag. Många hållar och stenpartier har fått en ökad mosspåväxt. Årets torka medför att ettåringarna har låga antal, men åtminstone någon individ av dessa arter borde ha återfunnits om förhållandena hade varit oförändrade sedan 2000 med avseende på vegetationsfria markfläckar.

Art/area-kurvan för 2006 visar att växttäckets arter i provytan inte ökar med arean på det fina jämna sätt som karakteriserar en väl artblandad ängsmark. Jämför med den blåa kurvan för år 2000. Detta beror på att vegetationen är mer aggregerad, dvs har ”klumpat” ihop sig i större enheter. Några få arter breder ut sig på andras bekostnad. Här spelar förnan en roll. Ett tydligt exempel är rödsvingeln som har mycket av sin egen fjolårsförna som ett skydd runt sina levande skott. Den håller konkurrenter borta.

Att arter försvunnit ur rutan märks också tydligt på kurvorna i diagrammet. En tredjedel av arterna är borta. Oavsett om arterna som försvunnit från provrutorna är vanliga eller ovanliga, så pekar det på att gräsmarken i objektet är utsatt för det karakteristiska åldrande utan yttre störning som på sikt kommer att medföra att hela objektet tappas arter allt eftersom gräsmarken sluter sig. Detta gäller även den idag fina östra rikblommiga delen.

Värde för lägre fauna

Områdets varma och torra brynmiljöer och fina flora utgör också ett värde för många djur, främst insekter.

Många arter är knutna till en eller ett par arter värdväxter och kräver att dessa står i varma lägen. Många ovanliga insektsarter lever på växtarter som är relativt vanliga. I takt med att dessa växter går från stora förekomster till mindre, så drabbas den lägre faunan proportionellt sett mycket hårdare. Det är alltså ett stort värde att respektive växtart förekommer i riklig mängd.

I objektet förekommer t.ex just nu jungfrulin i större mängder i östra delen. På denna växtart lever ofta larven av fjärilen jungfrulinfly. När jungfrulin växer med bara några plantor på en lokal räcker det inte till för att jungfrulinflyet ska kunna upprätthålla en population. I detta objekt skulle däremot fjärilen mycket väl kunna förekomma på grund av rikedomen på plantor. Även många av de träd och buskar som växer i objektet har ett stort värde för växtätande insekter och deras larver. Hagtorn, rosor och slån är några exempel.

Ett lika stort värde har den artrika torrmarken genom att mångfalden växter ger en ständig tillgång till nektar och pollen över hela säsongen. Växtarternas blommor avlöser varandra under sommaren. I en artfattig miljö uppstår periodvis luckor i nektar- och pollentillgång vilket slår hårt på den lägre faunan. Fjärilar behöver t.ex. stora mängder nektar för att kunna producera ägg. Att bin och humlor föder upp sina larver på pollen är ju också väl känt.

Skötselalternativ

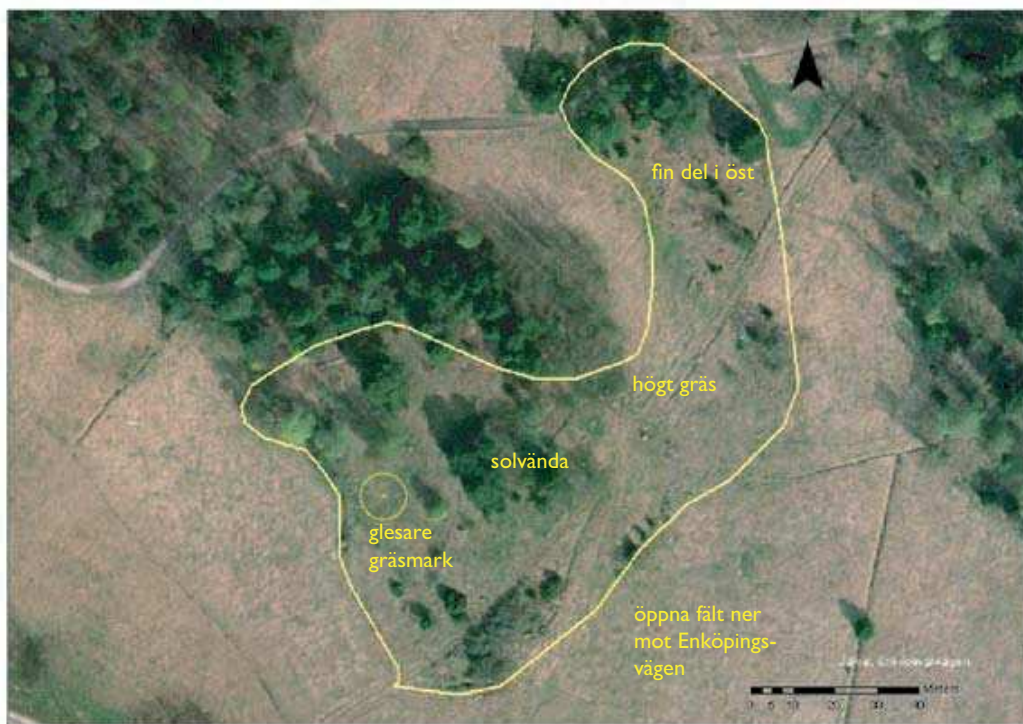
Korskovall gynnas starkt av slåtter. Bete missgynnar arten eftersom den vid bete har mycket svårt att blomma och sätta frö (artdatabankens faktablad). Om bete sker bör området med korskovall först betas under sensommaren, då arten hunnit fröa av sig.

Om bete sker, bör det mestadels ske i anslutning till objektets artrika områden och inte exakt i dessa. Bete skulle kunna orsaka att välutvecklade rikblommiga bestånd av torrmarksväxter decimeras starkt, vilket är negativt för både växterna själva och insektsfaunan. Många av de normalt betesgynnade växtarterna har så låga populationsstorlekar att de kan riskera att dö ut vid en alltför stor omställning. Därför bör bete främst ske i den högre gräsmarkerna intill. Objektet fungerar då som artreservoar som på sikt kan förse betesmarken med nya arter. Speciellt om det artrika området på sensommaren hösten genom en extra hägnad får ingå i resten av hagen (efter korskovallen fröat av sig). Då får objektet också del av lätt markslitage, vilket är positivt. Betesmarken utanför får samtidigt tillgång till frön från objektets många arter.

Det andra skötselalternativet är slåtter. För att gynna korskovallen kan mindre delar av områdets medelhöga och höga gräsmarker slås med slåtterbalk och det slagna direkt plockas upp och transporteras bort, ev. till gräskompost på lämplig undanskymd plats i närheten. Aktuell gräsmark för denna åtgärd utgör kanske en tredjedel av objektets areal, inte mer.

Ojämn och steniga partier är besvärliga att slå och kan uteslutas ur slåtterkötseln. De kommer ändå att dra fördel av slåttern i de jämna delarna eftersom en ökad rikblommighet i den plana gräsmarken ständigt ger ett inflöde av plantor in i de oslagna delarna av objektet. Om övriga området slås så att det ser inbjudande ut kan en positiv bieffekt bli ökat markslitage från besökare i de naturligt lågvuxna oslagna delarna. Det är också främst här i den oländiga marken som insekter trivs genom goda varma mikroklimatlägen. Att inte slå dessa ger därför maximal sammanlagd mångfald i området.

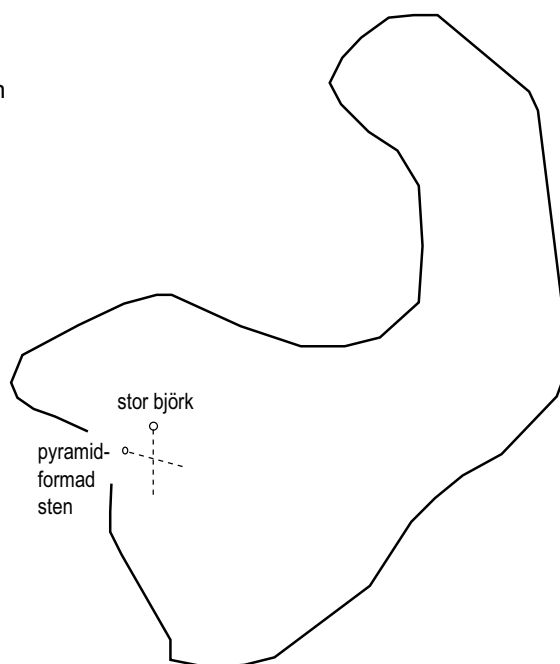
Slåtter i fin gles gräsmark som denna bör ske slutet av augusti eller början av september. Då hinner korskovallen fröa av sig. Även många andra växter får tid till att utveckla sig och sprida sig ordentligt. En sen slåtter ger en lätt slåtterpåverkan, och det är allt som behövs för att motverka den ganska långsamma igenväxningstakten på lokalen. En stor effekt kan förväntas av att förnaansamling minskar till påföljande växtsäsong.

Mätpunkt:

7,75 m från den stora björken

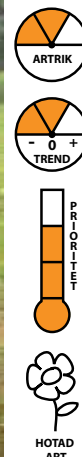
7,75 m från sten 70 X 50 cm,
med pyramidspetsig topp

Objekt 2, Järvafältet, Granby gård

Läge

Objektet ligger mitt på Järvafältet norr om Igelbäcken. Det ingår i Igelbäckens kulturresevat. Marken stiger från bäcken upp mot en liten höjdås eller avsats som löper öst-västlig riktning. Objektet ligger över krönet. En gångväg går upp genom västra delen av objektet och fortsätter mot Husby i norr. Söder om objektet finns odlad vall i direkt anslutning.

Lite om naturens karaktär

Den nordvästra delen norr om gångvägen gränsar mot tallblandskog så att ett varm söderbacke mot brynet bildas. Den östra delen ligger öppet men domineras av ett stort labyrintliknande slånbuskage blandat med olika träd och buskar. Det finaste området är den sluttande söderbacken i västra delen som utgörs av en mycket lågt bevuxen artrik torrbacke. Även andra delar av objektet har på grund av sitt lite torrare läge delvis glesare gräsmarkspartier där vanliga blommande högre ängsarter finns.

Skötsel idag

Området har ingen skötsel för närvarande men hålls öppen i väst genom markslitage. Folk vistas gärna i torrbacken. Om detta vittnar rester av cigarettfimpar och visst annat skräp. Ett tiotal meter in i skogen finns en eldplats som används sporadiskt. Den östra delen är mindre populär men även här verkar folk röra sig, inte minst lekande barn.

Speciella växter

I den västra backen finns ett fint livskraftigt bestånd av backsippa. Arten växer i öppen åsmark och är idag ovanlig. Många åsbackar har övergått till skog eller hög gräsmark. Plantorna räknades år 2000 och arten har ökat från 17 till 32 plantor fram till år 2006. Det lätta slitaget på marken gynnar växten. Annan vegetation hålls nere och fria fläckar av bar jord hindras från att få vegetation som kan missgynna arten. Viss fröspridning sker troligen i samband med att folk går över backen. Fröna med sina långa hårpenslar dras då lätt med.

I samma backe finns också småfingerört, som brukar växa i samma typ av torra öppna och idag ovanliga åsmiljöer som backsippan.

Gräsmarkens karaktär

Backen med backsippa har en stäppartad karaktär, med mycket bar mark mellan tuvorna av färsvingel. Det kan även tilläggas att detta gräs inte är så vanligt i landskapet längre. Även flentimotej och ängshavre växer här och utgör idag exklusiva gräsarter. Bland övriga växter som förekommer rikligt i backen kan nämnas tjärblomster, grönknavel, brudbröd, backklöver och liten blåklocka. Öster om gångvägen är gräsmarken betydligt högre. Örtinslaget består här av vanliga gräsmarksarter, men inte desto mindre fint och torrt växande.

Vart är växtsamhället på väg?

Provytan ligger i backen med backsippor och har tappat många arter sedan år 2000. Detta syns både i täckningsgraderna och i artareakurvorna. Men här är det lätt att lura sig vad gäller gräsmarkskvalitéer. Det är riktigt att backen har tappat arter, men det beror i det här fallet på markslitageffekt.

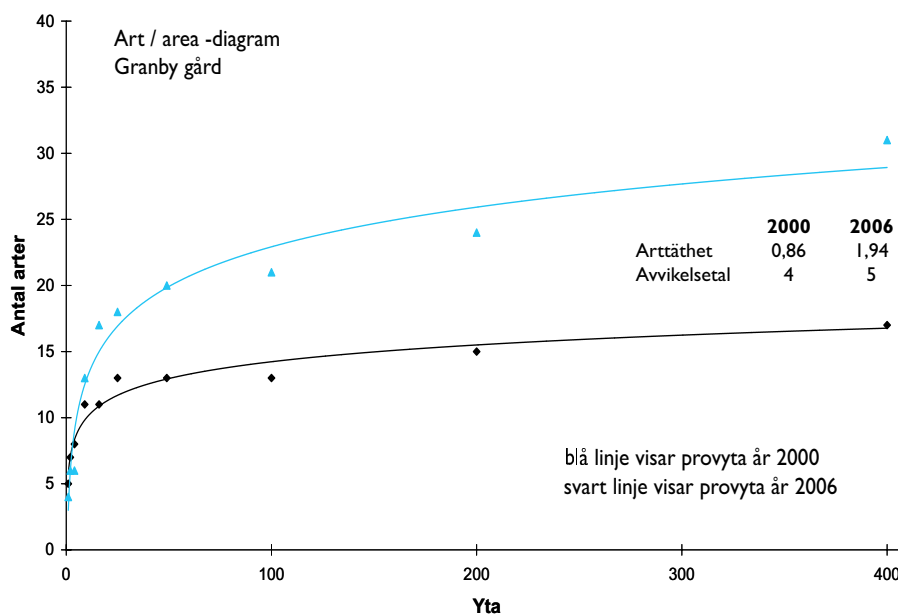
Markslitageffekten fungerar konkurrensnedsättande i växtsamhället, precis som slåtter eller bete. Det betyder att om slitageffekten upphör finns mycket goda förutsättningar för arter som försvunnit att återigen etablera sig från kanterna. Många fina arter finns kvar i övergångszon mot mindre sliten mark. De återfinns i storcirkeln runt mätpunkten. Intressant är att i Objekt 1, Enköpingsvägen, var östra delen hårt sliten och liknade mycket denna backe år 2000. Efter sex år med mindre slitage befinner sig denna just nu i en mycket rikblommig fas. Att backen i detta objekt nu befinner sig i ett liknande tillstånd som i objekt 1 år 2000, betyder att artförekomsten troligen är relativt säker här åtminstone på sex års sikt.

En del av arterna som försvunnit var sådana som på grund av tidigare röjning hade etablerat sig, eller blivit kvar sedan buskar avlägsnats i slutet av 90-talet. Hit hör trampört och lomme respektive häckvicker och hundäxing. I backen saknas också mer exklusiva ettåriga torrmarksväxter som nagelört och vårförgätmigej. Troligen beror det på årets starka torka. Ettåriga växter har fröbanker lagrade i marken inför sådana här torrår, så det faktum att de inte hittades i år behöver inte betyda att de är försvunna. Förutsättningarna för dem är goda i form av den slitna marken.

Slitageffekten i torrbacken är positivt eftersom naken torr jord med lång kontinuitet är en bristvara. Slitageffekten från människor kan likställas med det slitaget hävd med bete ger i sådan här mark. I en hage betar djuren inte i sådana här torrbackar eftersom det inte finns något att äta. Den effekt de ger är därför just tramp och slitage. För växternas del spelar det ingen roll om det är människor eller kor som håller marken fri. Givetvis är det dock viktigt att det inte slits för hårt.

I övriga delar av objektet har dock mängden bar torr jord invid stenar och hållar minskat. Mossa har etablerat sig. Den gynnas också av ökat lövnedfall från de påträngande slånbuskarna som har vuxit en del på sex år. Fetknopparna som växte på hållarna invid slånbuskaget har minskat i utbredning på grund av detta.

Objektets värdefullaste nordvästra del kan sägas ha ett relativt gott läge just nu. Arterna fortsätter att hålla sig kvar, men som alltid gäller detta inte för all framtid. Och i den östra delen fortskrider igenväxningen.

Värde för lägre fauna

I backen observerades bin av släktet *Nomada* (gökbin) som lägger sina ägg i andra solitära bins bon. Det betyder att området har populationer av solitära vildbin, en grupp som ofta utnyttjar torr vegetationsfri sandig mark för att bygga sina bohål. Många solitära vildbin är på tillbakagång eftersom slitna torrbackar av detta slag är ovanliga idag. Den rikblommiga floran är i kombination med barmark viktig för bina, som ju också är helt beroende av blommornas pollen och nektar för sin existens.

Slån är värdefull buske för många växtätande insekter. Den är också mycket rikt blommande, samt sätter bär som kan sprida arten vidare, vilket bör gynnas. Nya slånbuskage är det mycket sällan man ser. Däremot ser man ofta slånbuskage som dör av utskuggning och ålderdom. Detta är en varningsklocka om att arten på sikt kommer att bli ovanlig, vilket slår direkt mot den fauna som är beroende av slån. En dagfjäril som lever av enbart slån är eldsnabbvingen.

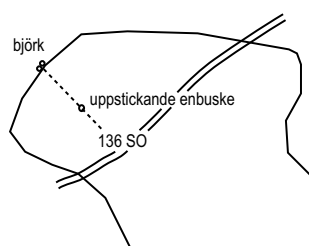
Skötselalternativ

Alternativen är bete, röjning eller slåtter. Bete bör ej ske i objektets känsliga delar eftersom torrbacken kan utsättas för alltför hårt slitage. Det är trots allt skillnad på kor, får och människor. Backen är för liten för att arternas små populationer säkert ska överleva en omställning till bete. Det är också svårt att arrangera en beteshage här ur praktisk synvinkel, men rent teoretiskt kan östra delen av objektet hägnas in och betas tillsammans med omgivande gräsmark.

Slånbuskaget har en viktig mångfaldsfunktion och utgör ingen stor nackdel för övrig flora. Kanterna bör dock kanske hållas tillbaka lätt genom röjning eller beskärning. En lätt röjning i kanterna och i de små gläntorna inne i buskaget skulle vara positiv för gräsmarken i anslutning. En sådan insats skulle just här kunna ge en mer varande effekt än vad röjning normalt ger, eftersom man kan förvänta sig att detta skulle bidra till att folk vistades även i denna del av objektet. Minskat bladnedfall och ökat slitage skulle gynna fetknoppsarter och ettåriga torkmarksväxter invid hållar och stenar på sikt. Flera av arterna från västra backen skulle eventuellt ha möjlighet att även växa i den östra delen.

Skötsel med slåtterbalk är praktiskt genomförbar invid slånbuskaget. Slaget gräs måste dock avlägsnas direkt efter slåtter. En begränsad bård runtomkring, och lite inne i buskaget kan lyfta fram områdets fina kvalitéer som rastplats, samtidigt som floran gynnas av både slåtter och ökat slitage. En arbetsdag per år räcker troligen för denna insats och skulle säkerställa den rika gräsmarken i objektet.

Slåtter bör dock ej ske i den västra torrbacken eftersom den då enbart drabbar de arter som man vill ha kvar. Hög vegetation som skuggar floran saknas helt där och då finns det ingen riktig poäng med slåttern. Möjligtvis kan en del frön spridas runt lite mer än vanligt, men så länge området är trampat räcker nog det.

Mätpunkt:

6,70 m från stor tvåstam-
mig björk, i riktning mot
uppstickande en.

Järnröret sitter i västra
kanten av en 2 dm stor
sten.

Objekt 3, Järvafältet, Eggeby gård

Läge

Objektet ligger utbrett i f.d. åkerholmar och backar i västra delen av Järvafältet norr om Tensta-Rinkeby. Området ingår i Igelbäckens kulturresevat. Relativt mycket människor rör sig i området längs gångvägar och stigar över de stora fälten. Området kring Eggeby gård används också ibland för olika större populära arrangemang.

Lite om naturens karaktär

Detta objekt består av flera ytor som skiljs åt av öppen mestadels hög gräsmark. De olika delobjekten har en utbredd torkmarksflora. Det finns mycket hållar och tunna jordar med låg torkmarksvegetation men också högre gräsmarker som delvis har kvar arter karakteristiska för betad mark. I några delar finns äldre träd och talldungar, i andra delar även yngre träd och buskar. Annars är andelen öppen mark stor.

Skötsel idag

För något år sedan utfördes viss slyröjning men delobjektet har ingen skötsel. Omgivande gräsmarker saknar också skötsel.

Speciella växter

Backtimjan förekommer rikligt spridd i hela objektet. Backtimjan är ovanlig i Stockholmstrakten och bestånd försvinner men inga nya bildas. Arten har ofta bevarats nära bebyggelse och trivs i karg bar sandjord med lång kontinuitet. Lokaler för arten försvinner i tätortsnära miljöer ofta när man vill snygga till grusig eller sandig mark genom att påföra jord och så in gräs eller genom att bygga bostäder på sådan mark. En inte oansenlig mängd lokaler förstörs på detta sätt vilket är tragiskt. Att Järvafältet har en så riklig förekomst av backtimjan är därför väl värt att lyfta fram.

Objektet är också lokal för korskovall, rödlistad som missgynnad (NT). År 2000 räknades antalet plantor inom 100 m² från mätpunkten till c.a. 400. Detta års inventering gav resultatet c.a. 200. Arten varierar från år till år, och har lägre numerär under torrår enligt art databankens artfaktablad. Därför är populationen fortfarande troligen stabil i området. Korskovall växer också nedanför torrbacken i gles gräsmark bakom en gräsklippt fotbollsplan (bakgrund på fotot!).

Jungfrulin förekommer i större mattbildande bestånd nära mätpunkten. Även backnejlika har en god förekomst här liksom en lång rad av den karakteristiska floran knuten till torr åsmark.

Speciellt värt ett omnämnande är att det växer getväppling i den välbevarade torrbacken på "åkerholmen" längst i SV. Detta delobjekt är lika fint som backen med mätpunkten, om inte finare.

I högre gräsmark i de östra delobjekten fanns växterna ängsskallra och rödtoppa år 2000. Dessa finns säkert kvar även om de ej hittades vid denna inventeringomgång. Området är för stort för att de ska vara troligt att de är helt borta. De är svåra att hitta när de växer i små bestånd i högre gräsmark.

Gräsmarkens karaktär

Det är svårt att enkelt sammanfatta alla de små ytorna i objektet. De varierar alltför mycket, men har det gemensamt att de alla hyser sina speciella arter. Det finns en stor variation av torra gräsmarksmiljöer, från högre gräsmark till korta backar med stäppartad vegetation. De sistnämnda är dock i minoritet och håller sakta på att tätas till.

Vart är växtsamhället på väg?

Mätpunkten utgörs av en fin torr backe i ett av delområdena, och får tala för pågående processer även på andra håll i objektet. Variationen är dock stor med avseende på hur långt utvecklingen gått i de andra delarna.

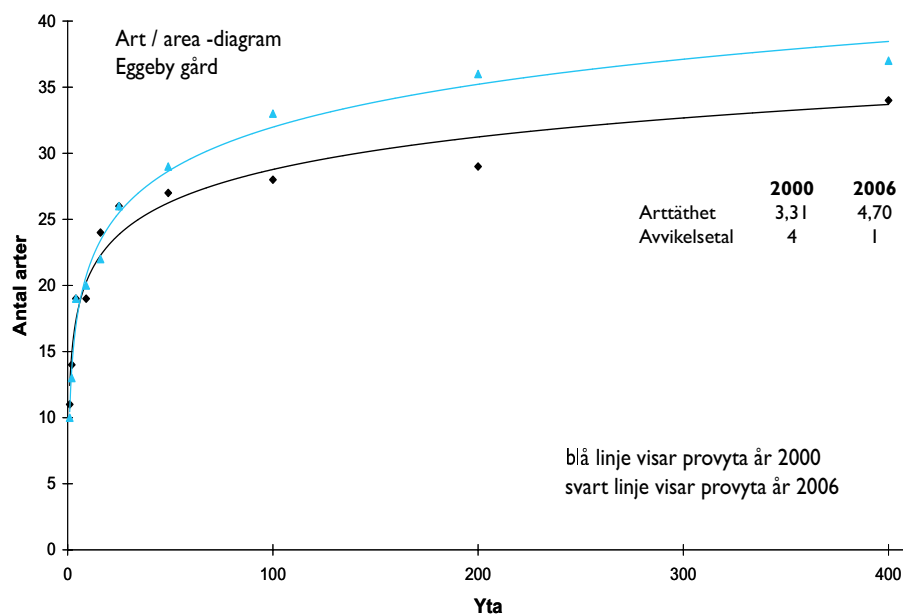
Den totala täckningsgraden av växter i rutan har ökat till det dubbla jämfört med år 2000. Det innebär i praktiken att vegetationsmängden ökat markant sedan sist. Täckningsgraderna utgör ju övre gränser för intervall, så det betyder inte att det är dubbelt så tätt, men en bra bit på väg. Dominerande täckning har ängshavre, backtimjan och kärringtand, men flera andra arter har också hög täckningsgrad. Provytan är dock fortfarande i stort sett lika artrik som år 2000 och floran lika fin.

Det är tydligt att backen övergår från ett tillstånd av torrstäpp med bar jord mellan växterna till en mer vegetationsklädd ängsmark. Ett tydligt tecken är att det mycket låga gräset fårsvingel, som trivs under karga förhållanden, har skuggats ut av den förtätade vegetationen.

Ser man till art/area-diagrammet märker man en ökning av arttäthet genom att kurvan nu har en kraftigare uppgång och ett mindre brant stigande slut. Arttäthetsindex har också stigit från 3,3 till 4,7. Arttätheten är ett mått på hur väl blandade växterna växer i ytan. När vegetationstäcket tättnar innebär det samtidigt att växterna nästlar in sig i varandra med blad och stjälkar. Därför ökar också arttätheten. Man kan förvänta sig att denna förtätning är första steget till att vissa arter konkurreras ut av de mest dominanta. Än så länge har detta ej skett så att artrikedomen minskat. Däremot har vissa arter ersatts av andra, men inte på ett påfallande negativt sätt. Det vi ser är helt enkelt en fas av ett typiskt igenväxningsförlopp där vi befinner oss strax innan artrikedomen börjar tappas. Denna fas brukar med ett populärt namn kallas "älsklig fas".

Samma förtätning kan indirekt märkas i den fina torrbacken i Åkerholmen längst i sydväst. Där fanns år 2000 fläckar med sliten bar jord. Idag är växttäcket helt och sammanhängande. Men precis som vid mätpunkten verkar alla arter i den fina torkmarksfloran än så länge finnas kvar (enligt översiktliga fältanteckningar från 2000).

I övriga torra backar i objektet har denna fas av igenväxning redan ägt rum. De har helt säkert varit lika rika på arter men tappat arttäta partier redan för några årtionden sedan. Kvarstående finns här talande rester som backtimjan, liten blåkllocka, gulmåra och en handfull andra arter. Dessa delobjekt är dock i jämförelse med mer allmänna gräsmarker i naturen dock fortfarande mycket värdefulla på grund av sitt artinnehåll.

Värde för lägre fauna

Hela detta område hyser troligen många insektsarter knutna till speciella värdväxter i torrängsmiljö. Sammantaget finns växtarterna i ganska stor mängd i objektet. Speciellt intressant i detta avseende är förekomsten av backtimjan. Ett flertal rödlistade fjärilar lever av denna växtart.

Värt att hålla ögonen efter är också den rödlistade mindre blåvingen (NT), en dagfjäril som lever enbart på getväppling. Arten är känd för att kunna överleva på bara några få kvadratmeter av värdväxten. Den rankades för inte så länge sedan som världens minsta dagfjäril!

Skötselalternativ

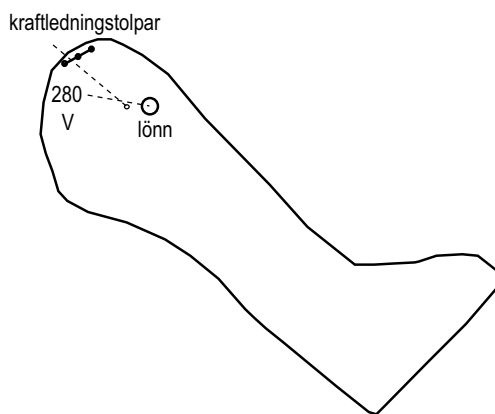
Områdets delobjekt kan teoretiskt skötas med bete. Det finns ett ridstall vid Eggeby gård som kanske skulle kunna undersökas närmare. Bete av häst är positivt om det sker under kontroll. Hästagar blir annars lätt rasthagar, vilket ger för hårt slitage. Kanske kan man tänka sig att enbart beta utvalda områden kort ett par veckor på sensommaren i temporärt elhägn? Området har många spridda torrbackar och gräsmiljöer som skulle kunna vara lämpliga för det vare sig bete sker med häst eller annat djurslag.

De två finaste torrbackarna (backen med mätpunkten och västra åkerholmen) bör dock uteslutas från bete eftersom de idag fortfarande är i god kondition. Korskovallen kan också missgynnas. Bete i övriga delar kan hjälpa till att skapa nya växttytor av samma karaktär som dessa två backar. I händelse att bete upphör efter ett par år skulle det ta lång tid innan igenväxningssituationen återigen ser ut som idag. Detta skulle bevara naturmiljön i området för mycket lång tid framöver.

Det kanske mer rimliga alternativet i händelse av skötselinsatser, är dock att sköta området med traktordriven slåtterbalk med upptag av hö. Stora möjligheter finns att slå områden runt delobjekten med traktor och sköta upptag med en lätt höbalspress. En liten traktor och lätt uppsamling är nödvändigt för att slåttarna inte ska trycka sönder marken och döda av de växter man vill gynna. Det behöver inte ske över hela det enorma Järvafältet för att få en mycket positiv effekt, utan i praktiken på utsedda ytor i anslutning till de finaste miljöerna.

Om skötseln sker nära delobjekten och längs stigar bidrar det till att området får ett mervärde som rekreationsområde. Det ökar trivselfaktorn för boende och förbipasserande i området.

Själva torrbackarna är i de flesta fall ojämna och svåra att komma åt, men riktade insatser med mindre tvåhjulig slåtterbalk kan även ske här. Slåtter med liten slåtterbalk bör ske sent i områden av torrbackskaraktär (sen augusti - sept) för att korskovallen och många andra växtarter ska ha full frihet att utveckla sig. I mellanliggande grönytor kan den ske något tidigare (augusti). Om sen slåtter sker även i plana ytor mellan objekten kan dock korskovallen breda ut sig även här. Detta visar förekomsten bakom fotbollsytan tydligt. I områdets högre gräsmarker växer också höskallra, rödtoppa, åkervädd, backsmörblomma som tillsammans med många fler arter kommer att öka mycket markant i området - även om slåtter sker i begränsad omfattning.

Mätpunkt:

14,8 m från lönn nedanför backen

3,05 m från högsta punkten på den största stenen i backen. Siktlinjen från stenen går mitt mellan de två västra av de tre kraftledningstolparna av metall.

Stenen ligger vid den lilla stigen som går upp från gångvägen, ca 20 m från gångvägen. Stenen ligger 2 m in på vänster sida om man går stigen uppför backen. Den är ca en halvmeter hög.

